

אוריינט אקספרס

ביטאון לעניינים מזרח תיכוניים
מטעם תלמידי המחלקה ללימודי המזרח התיכון
אוניברסיטת בר-אילן
ניסן תשס"ט – אפריל 2009

תוכן העניינים

דבר המערכת – עמ' 3

איראן – הגבלות על האינטרנט באיראן כפונקציה של מערכות בחירות – ד"ר טל פבל – עמ' 4

תורכיה – הסבלנות משתלמת – ד"ר אפרת אביב – עמ' 7

אלג'יריה – בחירות לנשיאות 2009 – יהל שרעבי – עמ' 9

הרשות הפלסטינית – תמונת המצב הכלכלי בשטחי הרשות הפלסטינית – ציונית פתאל-

קופרווסר – עמ' 11

לבנון – הבחירות לפרלמנט הלבנוני – דני נאור – עמ' 13

עורך: ד"ר יוסי מן

כתובת לתגובות: orient.express.biu@gmail.com

© כל הזכויות שמורות למערכת אוריינט אקספרס

ההפצה מותרת. המעוניינים להשתמש בתכנים מתוך הגיליון יעשו זאת באישור מערכת אוריינט אקספרס

דבר המערכת

ממשלה חדשה כמה בישראל. בנימין נתניהו הרכיב את הממשלה וזוהי הקדנציה השנייה שלו. למעשה, אנו בעיצומן של מערכות בחירות במזרח התיכון. באלג'יריה נערכו השבוע בחירות לנשיאות בהן נבחר עבד אל-עזיז בוטפליקה לכהונה שלישית והוא עתיד להמשיך במדיניות אותה התווה במהלך שתי הקדנציות הקודמות שלו. לבנון עתידה לבחור פרלמנט חדש ב-7 ביוני ואיראן אמורה לבחור נשיא חדש ב-12 ביוני. הבחירות בשתי מדינות אלו קשורות האחת לשנייה, שכן איראן תומכת בארגון החזבאללה, הכוח העיקרי באופוזיציה הלבנונית. על שלוש מערכות בחירות אלו נעסוק בגיליון זה.

המטרה שהצבנו לעצמנו באוריינט אקספרס היא להגיש את המזרח התיכון בצורה מעט שונה. התכוונו לעסוק מעט בפוליטיקה ויותר בתופעות חברתיות, תרבותיות וכלכליות, אשר לא תמיד זוכות לאור הזרקורים. עם זאת, האירועים הפוליטיים המתרחשים במזרח התיכון, מחייבים התייחסות. רצף של מערכות בחירות דוחק הצידה, מטבע הדברים, נושאים אחרים "בוערים" פחות. בגיליונות הקרובים ננסה לתקן את המעוות ולשוב לנושאים "קלילים" יותר.

צוות אוריינט אקספרס

בשער עם כיוון השעון:

- אורהאן פאמוק – סופר תורכי - התמונה נלקחה מתוך: http://fullmoonfever.files.wordpress.com/2007/10/pamuk_orhan-200505122.gif
- אום כולתום – התמונה נלקחה מתוך: <http://www.asharqalawsat.com/2006/06/02/images/tvsupplement.366186.jpg>
- היפאא והבי – התמונה נלקחה מתוך: <http://www.artonline.tv/Entertainment/NewsDetails.aspx?newsID=5877>
- נשיא מצרים חסני מבראכ – התמונה נלקחה מתוך: <http://www.assabeel.info/inside/print.asp?id=7375&version=6068§ion=80>
- שליט לוב, מעמר קדאפי – התמונה נלקחה מתוך: <http://foad5.blogfa.com/8609.aspx>
- הזמרת הלבנונית נאנסי עג'רס – התמונה נלקחה מתוך: <http://www.x3x2.com/vb/showthread.php?t=12044>
- הזמרת הלבנונית פירוז התמונה נלקחה מתוך: <http://www.drdcha.com/vb/showthread.php?t=53769>
- הסופר המצרי נגיב מחפוז – התמונה נלקחה מתוך: <http://www.misrians.com/event.php>

איראן

הגבלות על האינטרנט באיראן כפונקציה של מערכות בחירות

"זה הקשר היחיד שלי למערב, קליק אחד ואני בלוס אנג'לס. זה גם מאפשר לי קשר חופשי יותר עם צעירים אחרים בתוך איראן". כך [צוטטה](#) צעירה איראנית במחצית 2003 בהתייחסה לחשיבות האינטרנט קפה לצעירי המדינה. לאור המגבלות החמורות הקיימות באיראן על חופש התקשורת והחופש האישי, הפך האינטרנט לכלי חשוב במדינה בה העיתונות המודפסת, כיתר אמצעי התקשורת, זוכה לפיקוח הדוק ביותר של השלטונות, פיקוח אשר מתהדק בעיתות של בחירות במדינה דוגמת אלו הצפויים בחודש יוני השנה לנשיאות.

האינטרנט החל להיות נפוץ באיראן בשנת 1987 ובתחילת דרכה היוותה איראן פוטנציאל אדיר בתחום. כיום ניתן לומר כי בכל האמור במספר המשתמשים באינטרנט, הפוטנציאל מומש ללא ספק ואיראן כיום הינה [מעצמת אינטרנט](#) אזורית אשר גידול השימוש בין השנים 2000-2008 עומד על 9,100% (!!) מרבע מיליון ל-23 מיליון משתמשים. השיעור הגדול ביותר מבין מדינות האזור ולאין ערוך יותר מהממוצע האזורי (2,606%). כמו כן, שיעור חדירת האינטרנט עומד על 34.9% והוא שלישי לתורכיה ולאיחוד האמירויות. זאת בשל ההון האנושי הקיים במדינה וכן היות האינטרנט אמצעי התקשורת כמעט היחיד בין גורמים שונים בתוך המדינה ומחוצה לה. אולם, הממשל האיראני נוקט במספר דרכים למניעת גישה חופשית לאינטרנט ולהצרת צעדי המשתמשים בו.

מדיניות זו מציבה את איראן כאחת מ-13 המדינות המוגדרות כ**אויבות האינטרנט בעולם**. כל זאת בגלים אשר שיאם חופף לרוב אירועי בחירות במדינה; למועצות המקומיות בפברואר 2003, לפרלמנט בפברואר 2004, לנשיאות ביוני 2005, למועצות המקומיות ול**מועצת המומחים** ב-15 דצמבר 2006 ולקראת אלו הצפויות לנשיאות המדינה ב-12 יוני 2009.

חקיקה – זמן קצר לאחר הבחירות

למועצות המקומיות בפברואר 2003 [הוקמה](#) ועדה במטרה להתמודד עם עבירות אינטרנט בהעדר חוק מתאים. כשנה לאחר מכן ומספר חודשים לאחר הבחירות לפרלמנט, הודיע דובר משרד המשפטים על ניסוח טיוטת חוק עונשין לפשעי אינטרנט הקובע עונשי מאסר בגין פרסום מידע הפוגע בביטחון המדינה או מידע שגוי אודות פקידי ממשל. בנוסף, לא נחשבו עוד ספקי הגישה לאינטרנט כסמכות הבלעדית לסינון אתרים. בד בבד עם גל המעצרים של משתמשי אינטרנט, לקראת סופה של שנת 2004 בתקופה שבין הבחירות לפרלמנט והבחירות לנשיאות, נשמעו טענות בדבר הצורך בהתמודדות משפטית עם עברות חדשות בדגש על [פריצות למחשבים](#) (Hacking) וכן הצורך לחוקק חוק מיוחד להסדרת הבלוגים.

ממשלת איראן [פרסמה](#) תקנות ב-27 נובמבר 2006 (בטרם הבחירות למועצות המקומיות בדצמבר אותה שנה) לפיהן על בעלי האתרים לרשום אתריהם אצל השלטונות. בהקשר זה [קבע](#) שר התרבות וההכוונה האסלאמית ב-17 נובמבר 2008 כי כל אתר מקומי אשר לא ירשם במשרדו ייסגר.

פיקוח – למרות הטענה הרשמית כי

מטרת הצנזורה היא להגן על הציבור מפני

האנגלית. הטעמים לכך הם העובדה שהחסימה הוסרה כעבור מספר ימים מעל חלקם, כמו גם כי גרסאות אתרים בשפה האנגלית נגישות בעוד שדווקא גרסאות בשפה הפרסית חסומות. בנוסף לכך, על פי אותו בלוגר, העובדה כי בהעדר מערכת סינון מרכזית, מתבצעת המלאכה ע"י ספקי האינטרנט עצמם, דבר אשר גורם להאטת זמני התגובה עד לכדי העדר אפשרות גישה לאינטרנט.

תשתית i זמן קצר לפני הבחירות למועצות המקומיות בדצמבר 2006 **נמסר** שבסוף אוקטובר הוגבלה מהירות השימוש באינטרנט כך שלא תעבור את סף 128 Kbps. זאת על מנת שמחד גיסא לא יוכלו הצעירים להוריד קבצי אודיו ווידאו מערביים ומאידך גיסא יקשה הדבר על גורמים רפורמיסטיים להפיץ פרסומיהם באינטרנט.

מעצרים - ככלל, הנעצרים נחלקים לאלו הכותבים באתרים רפורמיסטיים ולבלוגרים. הממשל נוהג לעצור את הכותבים והגורמים הטכניים, אך **נמנע** מלפעול נגד המנהיגים הפוליטיים אשר בשמם פועלים לעיתים אותם אתרים. מעצרים אלו מגיעים לשיאם בסמיכות למועדי בחירות.

הגל הראשון של מעצר משתמשי אינטרנט החל בשבועות שקדמו לבחירות למועצות המקומיות בפברואר 2003 עת נעצרו **בלוגר** ו**עורר** אתר חדשות, לאחר שמתחו ביקורת על המשטר. כמו כן, בוצעו מספר מעצרים בשבועות שלאחר בחירות אלה. הגל השני החל במאי 2004 (לאחר הבחירות לפרלמנט בפברואר) עם מעצרו של **בלוגר** אשר כתב עבור עיתון רפורמיסטי שנסגר ע"י השלטונות. גל זה נמשך עד מספר חודשים לפני הבחירות לנשיאות ביוני 2005.

חוסר מוסר, הרי שהיא פנתה במהירות גם לאפיקים הפוליטיים וכיום קיימת באיראן מדיניות מכוונת להגבלת השימוש באינטרנט. בעבר נחסמו אתרי פורנוגרפיה, אתרים של גורמים רפורמיסטיים, אתרי חדשות ודת, אולם לפני מספר שנים **התקיים** מסע נגד אתרים העוסקים בזכויות נשים. בחודש ינואר 2003, לפני הבחירות למועצות המקומיות בפברואר אותה שנה, הוקמה **ועדה** ובה נציגים ממשרדי התרבות והמודיעין, מהרדיו והטלביזיה אשר הכינה רשימת אתרים אותם יש לחסום. ביולי אותה שנה פורסמה **רשימה** של עשרות אתרים פוליטיים, אתרי עקיפה וכן בלוגים, אשר הועברה למשרד התקשורת ולספקי האינטרנט לשם ביצוע החסימה.

אתרי גורמים רפורמיסטיים i המאבק בין השמרנים לרפורמיסטיים מוצא ביטויו גם באינטרנט כאשר לכל מחנה אתרים משלו; בעת הבחירות למועצות המקומיות בפברואר 2003 נחסם אתר המזוהה עם הרפורמיסטים ולקראת הבחירות לפרלמנט בפברואר 2004 נסגרו אתרים נוספים המזוהים עימם. אף לקראת הבחירות של דצמבר 2006 נחסמו מספר אתרים עצמאיים אשר מתחו ביקורת על הנשיא ועל היחס לנשים וכן אתר חדשות אשר שימש גורמים רפורמיסטיים.

אתרים זרים i לפני הבחירות למועצות המקומיות בדצמבר 2006 **דווח** על חסימת מספר אתרים מערביים ובכלל זה Amazon, YouTube, Wikipedia, IMDB, New York Times, כאשר בעת ניסיון להעלאת האתר מתקבלת הודעה כי העמוד המבוקש אסור. עם זאת, הועלתה **סברה** על ידי בלוגר איראני לפיה אין מדיניות איראנית מכוונת לחסימת אתרים בשפה

הגבלות המתגברות בעיתות בחירות. מועדים אלו מהווים עבורו אירועי מבחן להמשך הרצף השלטוני במתכונתו הנוכחית. לפיכך הוא עושה כל אשר לאל ידו על מנת לנטר ולנהל סיכונים אלו מבעוד מועד אף בזירה המקוונת.

נשיאה הנוכחי של איראן עלה לשלטון בהבטיחו לשפר את כלכלת המדינה, אולם לאור מצבה הרעוע של הכלכלה והיות סוגיה זו [טרדתם](#) העיקרית של תושבי המדינה, נראה כי הדבר מעיד על כשלון הנשיא להבריא את הכלכלה המקומית. לפיכך, לאור ניסיון העבר ממערכות בחירות קודמות ובדגש על כשלון המשטר הקיים לעמוד בהתחייבויותיו לשפר את מצבו הכלכלי של האזרח, צפוי כי בחודשים הקרובים נהיה עדים לאירועים הולכים ותכופים, הולכים ומחריפים של הגבלת השימוש באינטרנט. אנו צפויים לראות שוב הצרת צעדי גורמים רפורמיסטיים באינטרנט, סגירת אתריהם ובלוגים שונים, מעצר משתמשים ובלוגרים וכן חסימת אתרי תקשורת מקומית וזרה. זאת על מנת להשתיק ביקורת מבית ולהחניק כל ניסיון להביא להחלפתו של הממשל הנוכחי אשר לדעת רבים נכשל במשימתו הראשונה במעלה בעיני בוחריו.

ד"ר טל פבל*

למרות מעצרים נוספים [ביוני](#) ואוגוסט 2004 הרי שמרביתם בוצעו במהלך ספטמבר-נובמבר 2004 - כשמונה חודשים לאחר הבחירות לפרלמנט וכשמונה חודשים בטרם [הבחירות לנשיאות](#). מלבד מעצר שני בלוגרים [בינואר](#) ופברואר 2005 לא אותרו מקרי מעצר נוספים. מרבית העצורים [סבלו](#) מעינויים בכלאם אך עם זאת הם שוחררו כעבור זמן קצר. בינואר 2007 [נעצרו](#) שלוש עיתונאיות אינטרנט ושוחררו באותו היום. [בדיווח](#) אודות ההגבלות על האינטרנט באיראן לשנת 2008 לא דווח על בלוגרים עצורים.

אולם בחודשים האחרונים אנו עדים לגל נוסף של הגבלה שלטונית על האינטרנט העולה לנגד עינינו, אשר החל [כשנה](#) לפני מועד הבחירות הקרבות לנשיאות. במסגרת זו נאסרו החל מ-1 נובמבר 2008 [ארבעה](#) בלוגרים ועיתונאי אינטרנט (אחד מהם הינו הבלוגר המפורסם חסין דרחשאן והאחר הינו מג'יבא לוטפי אשר נעצר רבות בעבר ונידון כעת לארבע שנות מאסר), כאשר האירוע האחרון היה [מאסרו](#) של בלוגר מקומי ב-7 פברואר 2009 לאחר שנידון למאסר בעוון פגיעה בממשלה ובמנהיגי המדינה. שיאו של גל זה הינו לעת עתה [מותו](#) בכלא של בלוגר מקומי ב-18 מרץ השנה, לאחר שנאסר ב-15 דצמבר 2008 לשנתיים באשמת "פגיעה במנהיגי הרפובליקה האסלאמית". כמו כן בוצעה בינואר 2009 [סגירת](#) אתרים מקומיים אשר בהם ביקורת על הנשיא הנוכחי וכן אתרי תקשורת זרים.

על מנת להיטיב אחיזתו ברסן השלטון ולהפחית ככל שניתן את יכולת הביטוי, המענה, המחאה והפעולה של גורמים אופוזיציוניים, דואג השלטון באיראן להגביל את יכולת הביטוי המקוונת,

* ד"ר טל פבל (TalPavel.com) הוא מומחה לאינטרנט במזרח התיכון ובעולם האסלאמי ובעל אתר בנושא זה – <http://sahaamma.ning.com>

תורכיה

הסבלנות משתלמת

לכל אורך מבצע "עופרת יצוקה", נוכחנו לדעת שאמירות אנטי-ישראליות אינן נחלתם של ההמונים בתורכיה בלבד, אלא גם, ואולי בעיקר, של ראש ממשלתה, ארדוהאן. בראש פירמידת הגינויים עמדה התקרית בדאבוס, שכבר נדונה רבות, הן בישראל והן בתורכיה. בתקשורת התורכית, כמו גם בפורומים האינטרנטיים השונים, דנו בתגובתו של ארדוהאן ויחסו לנשיא פרס במהלך הוועידה. הקולות השונים, דברו על כך שארדוהאן פנה לפרס בגוף שני "sen" (ביטוי לקרבה, דבר המתפרש כחוסר כבוד בפניה לנשיא, אליו פונים, בדרך כלל, בגוף שני נוכחים), עשרות ספקולציות הועלו בדבר השאלה, האם ארדוהאן קרא לפרס "uyan!", כלומר, "התעורר!" או לא. דובר על הפגיעה ב"כבוד התורכי" ועל התבטאויותיו של מנחה המושב, עיתונאי אמריקאי, אשר קצפו של ארדוהאן יצא עליו לא רק בשל מיעוט הזמן שניתן לו, אלא ככל הנראה בשל תמיכתו של הראשון בארמנים. כמו כן, פרסמה העיתונות התורכית את זמני הדיבור שניתן לכל אחד מחברי המושב, על מנת להראות שארדוהאן זכה לזמן דיבור קצר יותר מאשר הדוברים האחרים. במקביל, וכפי שכבר דווח, נתקלנו בקריאות להחרמת סחורה ישראלית ו/או מערבית, ולהגבלת כניסתם של יהודים לחנויות ולבתי מלון (כלבים הוכרו כאורחים רצויים בניגוד לישראלים ולארמנים).

הישראלים בתגובה, הפיצו עצומות הקוראות להחרים את תורכיה על מלונותיה. העיתונים בארץ זעקו על הידרדרות היחסים, ונעלבו בשם הישראלים, מה"בגידה התורכית". דוקטורנטית תורכיה השווה בארץ, סיפרה בדמעות לכותבת שורות אלו,

שנהג מונית שהאזין לשיחה בתורכית אותה ניהלה בסלולרי שלה, הודיע לה חגיגית שלו היה יודע שהיא תורכיה, לא היה מעלה אותה למונית. תקצר היריעה מלפרט מקרים של התנהגות קיצונית ולא פרופורציונלית. מסתבר שלא רק התורכים יודעים איך לעשות זאת... בישראל כבר הספידו את האפשרות לפיה תורכיה תהווה גורם מתווך בין ישראל לפלסטינים ובין ישראל לבין סוריה.

עם זאת, אמירותיו של ארדוהאן במהלך ועידת דאבוס ולאחריה הבהילו אפילו את התורכים. זיינפ גורג'אנלי (Zeynep Güranlı), אחת מהכותבות החשובות של העיתון הוריית (Hürriyet) כתבה, שארדוהאן ועמדתו יהוו בעיה חמורה ב-23 באפריל, אם יחליט הנשיא האמריקאי הנכנס, לכנות את הטרגדיה הארמנית "רצח עם". הכותבת הוסיפה שכעת, עולה החשש שמא הלובי היהודי בארה"ב לא רק שיתמוך בהגדרה זו, אלא אף יסייע ויתרום מניסיונו למקבילו הארמני. מעבר לכך, ציינה הכותבת, שאמירותיו של ארדוהאן תהוונה אבן נגף בדרכה החדשה של תורכיה במועצת הביטחון של האו"ם, דיבידנד שניתן לתורכים בתחילת 2009. בעיה נוספת בהקשר הזה לפי גורג'אנלי, היא יצירת השוואה אפשרית, בין לחימתה של ישראל בחמאס מול לחימתה של תורכיה בכורדים, אם תורכיה תמשיך לתמוך בצד אחד.¹ השוואה זו, למותר לציין, מסוכנת מאד עבור תורכיה.

פוליטיקאים ואנשי תקשורת נוספים ביקרו את ארדוהאן, במיוחד על רקע אירועי דאבוס שהוכיחו לתורכים, שארדוהאן אולי אינו "מנהל מכולת" כפי שהודה בתשובתו לעיתונאי ששאלו אם

¹ Hürriyet 30.1.2009

כשהיו. אמנם, הייתה קריאה לא ממוסדת להחרמת מוצרים ישראלים, וארגון הקואופרטיבים החקלאיים התורכי, הכריז חרם על רכישת סחורה חקלאית מישראל, דבר שקשה להבין לנוכח העובדה, שהחקלאות היא הענף הראשון בחשיבותו שישראל תורמת לתורכיה. אך החרם לא יצא לפועל, ואנשי עסקים, גם כאלה העובדים בארגונים כלכליים מטעם ממשלת תורכיה בארץ, דיווחו על תחושת 'עסקים כרגיל'. דורון אברהמי, הנספח הכלכלי בקונסוליה באסתאנבול טען, שהאווירה שנוצרה בארץ ולובתה על ידי התקשורת לא שיקפה את המצב שהיה בשטח.

ומה בסופו של יום?

במשרד החוץ הישראלי היו שטענו שקשה לתת אמון בתורכיה ואף היה מי שאמר, שתורכיה לא תוכל להיות כוח אזורי במצב כה עדין. מאידך, משרד החוץ דאג להרגיע את הרוחות לכל אורך הדרך. הנשיא פרס התקשר להתנצל בפני ארדוהאן ולהסביר את עמדתו לאחר דאבוס. משרד החוץ מארגן ועידה בראשות שר שתצא לתורכיה לשם החזרת הנורמליזציה ביחסים. ואם כל זה לא מספיק, הרי שכבר הנשיא האמריקאי אובמה הודה לתורכיה על התיווך במזה"ת וביקש שתתווך בין איראן וארצות הברית, זאת לאור הקשרים המסחריים החמים שיצרה תורכיה עם איראן מתחילת שנות ה-2000 (למשל, איראן מספקת לתורכיה גז במקום רוסיה).⁵ יתרה מכך, אובמה הגיע לאנקרה ב-6 לאפריל, לביקור רשמי, בו תעלה, בין היתר, שאלת היחסים עם איראן.⁶ ישראל יודעת,

יופסקו הקשרים עם ישראל, אך הוא גם לא ממש פוליטיקאי כפי שהעיד על עצמו בהמשך לתשובתו לאותו עיתונאי. אמנם דעת הקהל בתורכיה הייתה אנטי-ישראלית לאורך המבצע, אך יחד עם זאת, תופעות האנטישמיות בתורכיה, הבהילו גם את התורכים. עם שוך המבצע בעזה, חזר ארדוהאן ואמר, שלביקורת על ישראל אין דבר וחצי דבר עם אנטישמיות. הוא הזכיר את הפרס שקיבל מאייב פוקסמן, נשיא הליגה נגד השמצה, פרס שהוענק לו על סובלנות, והדגיש שהיהודים הם אזרחי תורכיה.² הוא גם אמר שהיחסים בין שתי המדינות לא ייפגעו ואף ביקר את החמאס.³

זולפו ליוואנאלי (Zülfü Livaneli), סופר (מעופה של מרים בהוצאת מודן), מוסיקאי, תסריטאי וגם פוליטיקאי בעברו, יוצר מחונן ומפורסם בעולם, פרסם מאמר תחת הכותרת: "מלכודת הגזענות" (Irçılık tuzağı) מעל גבי העיתון

Vatan ובו הוא קורא לתורכים להפסיק את האמירות האנטישמיות. ליוואנאלי כותב ארוכות על כך, שהאנטישמיות ושנאת הזרים זרה לתורכים עוד למן התקופה העות'מאנית. בסוף מאמרו הוא פנה לנוער בקריאה לפיה "אם אתם אוהבים את הארץ הזו- אל תיפלו למלכודת הגזענות".⁴ חברה יהודיה אחת שלי סיפרה, שאפילו מכריה ניגשו אליה בכדי להתנצל על דברי ארדוהאן.

מנשה כרמון, נשיא מועצת העסקים תורכיה-ישראל, דיווח בכנס שהתקיים בבית התעשיינים ב-23 לפברואר, על כך שלכל אורך התקופה, הקשרים העסקיים בין אנשי עסקים ישראלים לחבריהם התורכים נותרו

2

http://www.adl.org/PresRele/ASInt_13/4730_13.htm

<http://news.walla.co.il/?w=/1429350>

Vatan, 13.2.2009 ⁴

⁵ הארץ, 21.11.2008, וגם: New York Times, 11.12.2008.

⁶ Vatan, 7.3.2009

אלג'יריה

אלג'יריה – בחירות לנשיאות 2009

סמל הבחירות כפי שמפורסם בכל רחבי המדינה ובכלי התקשורת הממשלתיים.¹

בתחילת שנת 2004 נבחר עבד אל-עזיז בוטפליקה לנשיאות אלג'יריה בפעם השנייה. במהלך כהונתו השנייה כנשיא המשיך בוטפליקה את הקו שהתווה במספר תחומים למן כהונתו הראשונה שהחלה בשנת 1999. בנושאים הגלובליים, חיזקה אלג'יריה את יחסיה הכלכליים עם מדינות מערב אירופה ומדינות מזרח-אסיה, בכך שחידשה הסכמים כלכליים עם מדינות אלו. הסכמים אלו הגדילו הן את ההכנסות והן את התוצר הלאומי. בנושאים הפנימיים-חברתיים, המשיכה אלג'יריה במדיניות של איפה ואיפה בין פיתוח הערים הגדולות, הזוכות לקבל משאבים רבים, לבין הזנחת המחוזות הפנימיים. בנוסף, הקשיח בוטפליקה את עמדותיו כנגד ארגוני הברברים המבקשים אוטונומיה באלג'יריה. בעזרת כוחות הצבא

שעליה לשמור על הקשרים עם תורכיה וגם תורכיה מבינה את מקומה, ולכן אין תמה, שעל אף המתיחות של התקופה האחרונה, תורכיה, כאמור כוח אזורי עולה במזרח התיכון, חוזרת לתווך במו"מ בין ישראל לסוריה.⁷ גם בעיתונם של יהודי תורכיה, עיתון "שלום" (Şalom) צוין, כי יחסי ישראל-תורכיה שבו למסלולם.⁸ כמו שנכתב בגיליון הקודם של "אורינט אקספרס", היה כדאי וראוי לנהוג באיפוק ובסבלנות בנושא התורכי. הסבלנות משתלמת.

יחד עם זאת, הנקודה החשובה ביותר בכל הדיון הזה היא, ככל הנראה, גלעד שליט. כבר ב-2006 מעט אחרי חטיפתו של גלעד שליט, הציע גורם תורכי לשר בממשלת ישראל דאז, לתווך בשחרורו. השר התעלם מההצעה, כפי שעלה משיחה עם העיתונאי בן כספית. והנה עכשיו נשמעים קולות נוספים המזכירים את התיווך התורכי. בארץ בקשו שלא לפרסם דבר בנושא ורה"מ לשעבר, אולמרט, מילא פיו מים, אך בתורכיה דווח על כך שנציגו של ארדואאן, אחמד דאויתאואהלו (Ahmet Davutoğlu) נפגש עם נציגי חמאס בדמשק לצורך עניין זה.⁹ ואם תורכיה אכן מתווכת בנושא של גלעד שליט ואם אכן נזכה לראותו בינינו בקרוב, האם לא נוכל אז להבין את רצף התבטאויותיו של ארדואאן ואת המדיניות הישראלית ה"מתרפסת"? ימים יגידו אם הסבלנות השתלמה לנו יותר ממה שחשבנו.

ד"ר אפרת אביב*

⁷ הארץ, 27.3.2009.

⁸ Şalom, 1.4.2009.

⁹ Hürriyet, 12.2.2009.

* ד"ר אפרת אביב מלמדת במחלקה ללימודי המזה"ת בבר אילן, מתמחה בתנועות אסלאמיות בתורכיה ובלימודים תורכיים.

¹ אל-מוג'אהיד 3.4.2009 ; אל-מוג'אהיד 17.3.2009.

תמונות המועמדים (משמאל לימין, שורה עליונה)
עבד אל-עזיז בוטפליקה, מוחמד ג'אהיד יונסי,
מוחמד סעיד. (משמאל לימין, שורה תחתונה) עלי
פאווי ריבאין, מוסא תוענת'י ולואיסה חאנוני.²

אוכלוסיית אלג'יריה מונה כיום כ-34,178,188 תושבים.³ ב-9 באפריל 2009 הצביעו 60.3% מתושבי אלג'יריה, (שהם 20,623,608 בעלי זכות הצבעה) ובחרו נשיא חדש, שיכהן למשך החמש שנים הבאות עד שנת 2014. בבחירות הקודמות, שהתקיימו בשנת 2004, הצביעו כ-18,094,555 בעלי זכות הצבעה, שהיוו 55.3% מכלל האוכלוסייה באלג'יריה. במסיבת עיתונאים שנערכה בתאריך ה-17 במרץ 2009 דיווח שר הפנים האלג'ירי נורדין יאזיד זרחיוני, שבחודש אוקטובר 2008 נערך ברחבי המדינה מפקד אוכלוסין, אשר לאחריו נוספו כ-431,516 בעלי זכות הצבעה. בנוסף, דיווח שר הפנים זרחיוני, שכמות הקלפיות שיהיו פרושות ברחבי המדינה ביום הבחירות יגדל השנה בלמעלה מ-7000 קלפיות נוספות ומספרן יעמוד על 47,150.⁴

ביחס למערכות בחירות שהתנהלו באלג'יריה בשנות ה-80 וה-90 במאה הקודמת, הייתה מערכת בחירות זו פתוחה

האלג'ירי דיכאו השלטונות את ארגוני האופוזיציה המיליטנטים.

אלג'יריה סיימה בימים אלו את המרוץ לנשיאות. כאשר במסגרת בחירות אלו התמודדו שישה מועמדים, שאושרו על ידי המועצה המחוקקת. המועמדים היו הנשיא המכהן עבד אל-עזיז בוטפליקה אשר ביקש, ואף קיבל, את אמון הציבור בפעם השלישית. הנשיא המכהן התמודד כמועמד עצמאי בעוד שאר המועמדים היו מועמדי המחוזות השונים. סיסמתו של בוטפליקה הייתה "למען אלג'יריה רגועה וחזקה". המועמד השני, מוסא תוענת'י חבר הכוחות הלאומיים האלג'ירים – FNA, התמודד מטעם מחוז תבסה וסיסמתו הייתה: "למען השינוי והסוברניות העממית". המועמדת השלישית הייתה ולואיסה חאנוני, נשיאת מפלגת הפועלים האלג'ירית – PT, אשר התמודדה בפעם השנייה לנשיאות מטעם מחוז סטיף. חאנוני הינה פעילה חברתית ידועה באלג'יריה והיא קיבלה כמועמדת לנשיאות בבחירות של שנת 2004 אחוז אחד מן הקולות. סיסמתה הייתה: "קול העם".

המועמד הרביעי היה עלי פאווי ריבאין, פעיל חברתי אשר עומד בראש מפלגת האופוזיציה ע'הד 54, שזכתה בבחירות לפרלמנט של 2007 בשני מושבים. הוא התמודד מטעם מחוז תלמסן וסיסמתו: "למען שינוי דרסטי". המועמד החמישי היה מוחמד סעיד ממחוז אלג'יר וסיסמתו: "שינוי היום ולא מחר". המועמד השישי, מוחמד ג'אהיד יונסי אף הוא ממחוז אלג'יר וסיסמתו הייתה: "שינוי למען אלג'יריה".

² אל ח'בר 4.4.2009

³ <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/print/ag.html>

⁴ Algérie Presse Service – APS 17.3.2009

הרשות הפלסטינית

תמונת המצב הכלכלי בשטחי הרשות הפלסטינית

ועידת "המדינות התורמות" לרשות הפלסטינית, שנערכה בשארם אל-שיח' ב-2 מרץ 2009, התמקדה בגיבוש חבילת הסיוע לשיקום רצועת עזה בעקבות מבצע "עופרת יצוקה". בתום הדיונים הובטח לפלסטינים סיוע בהיקף של 4.5 מיליארד דולר. בהודעת הסיכום של הוועידה הדגישו המשתתפים כי הם רואים בפיוס הלאומי הפלסטיני וב"הרגעה" תנאים הכרחיים להצלחת מאמצי השיקום של הרצועה, ובמסגרת זו דרשו מישראל לפתוח מיידית באופן קבוע וללא תנאים את המעברים בינה לבין רצועת עזה, כדי לאפשר את הגעת הסיוע באופן סדיר. יו"ר הרשות הפלסטינית, אבו מאזן, הצהיר כי הרשות הפלסטינית רואה עצמה אחראית למצבם של תושבי הרצועה ואף הקצתה יותר ממחצית משאביה לצורך זה. הוא הדגיש שהשגת פתרון מדיני חיונית להצלחת מאמצי השיקום והביע את תקוותו שיושג הסכם פנים פלסטיני. בחמאס ברכו על הוועידה, אך הביעו תרעומת על אי זימונם אליה והבהירו, כי כל מהלך שיעשה ללא שיתופם, נידון לכישלון.

למרות חבילת הסיוע המשמעותית שהובטחה לפלסטינים, הרי שהעברת הכספים בפועל לשיקום הרצועה עומדת כצפוי בפני שורה של קשיים. הסיבה העיקרית לכך היא העדרו של מכניזם מוסכם ויעיל לחלוקת הסיוע ולפיקוח על אופן מימוש פרויקטי השיקום. היריבות הפנים פלסטינית המונעת את פעילות הרשות הפלסטינית ברצועה, רצונה של תנועת החמאס להפוך את הסיוע למקפצה לשיפור מעמדה הפוליטי מבית ובזירה הבינלאומית, כמו גם המשך ירי הרקטות

יחסית להשמעת קולות המתנגדים למשטר. המועמדים ניסו לגייס אליהם חלקים נרחבים מהציבור ולהגיע לכל המחוזות והערים הגדולות ברחבי אלג'יריה. לכן, במהלך מסע הבחירות נפגשו כל ששת המועמדים לשבוע מרוכז בו קיימו עימותים פומביים בכינוסים שנערכו ברחבי המדינה. הרחוב האלג'ירי התלבש בצבעי הדגל האלג'ירי. סטודנטים, נערים ונערות גויסו לטובת קמפיין הבחירות של כל אחד מהמועמדים. המועמדים פרסמו את דעותיהם והתנצחו זה עם זה באמצעי התקשורת השונים, רדיו, טלוויזיה, עיתונות הכתובה ובאתרי האינטרנט.

כבר במהלך יום הבחירות דווחו כלי התקשורת באלג'יריה על שיעור הצבעה גבוה מאוד של כ-75% מאזרחי אלג'יריה. בתאריך ה-10 באפריל התפרסמו התוצאות ובישרו על ניצחונו עבד אל-עזיז בוטפליקה לתקופת כהונה שלישית. הוא ניצח ברוב של למעלה מ-90% מקולות המצביעים. המועמדת לואיסה חאנוני הגיעה למקום השני עם קצת יותר מ-4% מקולות המצביעים.

תנועות האופוזיציה גינו את תוצאות הבחירות ודרשו לפסול אותן על הסף. לטענתם נתגלו זיופים בקלפיות השונות ברחבי המדינה. מבחינת האופוזיציה יהיו התוצאות אשר יהיו, דבר אחד ברור. בוטפליקה, בין אם ניצח ובין אם לאו, הפך את אלג'יריה למונרכיה, באמצעות הכלים האדמיניסטרטיביים שעמדו לרשותו.⁵

יהל שרעבי*

⁵ אל ח'יבר (4 באפריל 2009), אל-ח'יבר (12 באפריל 2009).

* יהל שרעבי הוא דוקטורנט במחלקה ללימודי המזרחית בבר אילן. מתמחה בנושא היחסים הדיפלומטיים בין ארצות-הברית לבין מדינות המגרב בשנות השישים והשבעים.

לעבר ישראל והעדר פתרון בסוגית גלעד שליט מחריפים את הקשיים הכרוכים בגיבוש מכניזם כזה.

קודם לכינוס "המדינות התורמות" פרסמה קרן המטבע הבינלאומי דו"ח¹ על המצב הכלכלי ברשות הפלסטינית. הקרן ערכה הבחנה בין אזור יהודה ושומרון - שבו המצב לא השתנה בצורה משמעותית, כאשר לטענתה ההשפעות השליליות של החרפת מגבלות התנועה קוּזְזו על ידי שיפור המצב הביטחוני בערים הראשיות, מדיניות תקציבית זהירה וסיוע חיצוני רב, לבין רצועת עזה - שם ניכרה החרפה במצב הכלכלי גם קודם למלחמה בשל הגבלות על היציאה והכניסה לאזור והאמון הפוחת של האוכלוסייה במערכת הבנקאית, נוכח ההגבלות על הכנסת כסף מזומן לרצועה. מכל מקום, לפי שעה, המשבר הכלכלי העולמי לא השפיע בצורה משמעותית על הכלכלה הפלסטינית.

המדדים העיקריים לפי הדו"ח הם:

* התוצר המקומי הגולמי עלה ב-2008 ב-2 אחוזים. אף ששיעור זה עדיין משקף ירידה של אחוז בתוצר לנפש, הרי שמדובר בשיפור משמעותי לעומת השנים האחרונות. בשנת 2006 הצטמק התוצר בכ-4.8 אחוזים וב-2007 בכ-1.2 אחוזים נוספים. גם לאחר העלייה, התוצר הלאומי הגולמי עדיין נמוך בצורה משמעותית מהיקפו ערב פתיחת מערכת הטרור בשנת 2000.

* קצב האינפלציה עמד על 7 אחוזים במהלך 2008 (לעומת אחוז אחד במהלך 2007). בעזה הגיע שיעור האינפלציה ל-10 אחוזים וביהודה ושומרון ל-4.5 אחוזים. העלייה באינפלציה הושפעה, בין השאר, מהעלייה

במחירי המזון בעולם, המהווה מרכיב משמעותי בסל הצריכה הפלסטיני.

* שיעורי האבטלה והעוני מוסיפים להיות גבוהים עם החמרה משמעותית ברצועת עזה. שיעור האבטלה ברצועה בשנת 2008 נאמד ב-40 אחוזים (לעומת 30 אחוזים בשנת 2007) וביהודה ושומרון ב-19 אחוזים (לעומת 18 אחוזים בשנת 2007). שיעור העוני ברצועה, לפי נתוני 2007, נאמד ב-80 אחוזים לעומת 45 אחוזים ביהודה ושומרון (לפי שעה אין נתונים לגבי 2008). ההערכה היא שברצועה המצב הידרדר נוכח המגבלות החלות על תנועת סחורות אליה ובמיוחד על הכנסת כסף מזומן, שהקשו על הבנקים להעביר כספים לצרכי התושבים ולתשלום משכורות.

* הסקטור הבנקאי לא נפגע בצורה משמעותית מהמשבר הפיננסי העולמי. עם זאת, הוא ממשיך לסבול מהשלכות המצב הביטחוני והכלכלי ברשות הפלסטינית, המגבילות את הפעילות הבנקאית ופוגעות באמון הציבור ובהשקעות הפרטיות. רוב הכספים ממשיכים להיות מופקדים בחו"ל והיקף האשראי הבנקאי לסקטור הפרטי, כאחוז מהיקף הפיקדונות של הסקטור הפרטי, ממשיך לרדת ועמד בשנת 2008 על 25 אחוזים, לעומת 39 אחוזים בשנת 2006 ו-30 אחוזים בשנת 2007.

* המדיניות התקציבית – במהלך 2008 המשיכה הרשות הפלסטינית לנהל מדיניות תקציבית זהירה, במסגרתה נמנעה מהעלאת שכר, ייעלה את מנגנוני הגביה ופיתחה את המוסדות הכלכליים, כאשר במקביל היא ניצלה את סיוע החוץ הגדול כדי לצמצם את חובותיה. למדיניות זו הייתה תרומה חשובה לריסון ההשלכות של ההתפתחויות הביטחוניות על הכלכלה הפלסטינית. הגרעון השוטף בתקציב ירד מרמה של 24 אחוזים

¹ International Monetary Fund, Macroeconomic and Fiscal Framework for the West Bank and Gaza, February 25, 2009. www.imf.org/external/np/wbg/2009/pdf/022509.pdf

לבנון**הבחירות לפרלמנט בלבנון**

מאז רצח ראש ממשלת לבנון לשעבר רפיק אל-חרירי בפברואר 2005, נחלקת לבנון לשני מחנות פוליטיים הנאבקים זה בזה, כוח ה-14 במרס וכוח ה-8 במרס. כוח ה-14 במרס כולל את משפחת חרירי, וליד ג'נבלאט, את סמיר ג'עג'ע ואת הפלגות.¹ מחנה זה מייצג את הכוחות השואפים לשמר את הסדר הקיים בלבנון ומתנגד להשפעה סורית. מן העבר השני נמצא מחנה ה-8 במרס, הכולל את החזבאללה ארגון אמל ואת הגנרל הנוצרי מארוני מישל עון.² מחנה זה מייצג את הכוחות השואפים לבצע שינויים במערכת הפוליטית הלבנונית ותומכים בהשפעה הסורית בלבנון. המאבק בין שני הכוחות גלש אף אל מחוץ לבניין הפרלמנט, כאשר בחודש מאי השנה אירעו התנגשויות דמים בין הצדדים הנצים, בבירות ובטריפולי.³ אירועים אלו המחישו לציבור בלבנון עד כמה עדינה ושברירית היא המערכת הפוליטית שלהם.

¹ **וליד ג'נבלאט** – בן למשפחה דרוזית חשובה מאזור השוף. בנו של כמאל ג'נבלאט מנהיג השמאל הלבנוני אשר נרצח בשנת 1977 ככל הנראה בידי הסורים. וליד ג'נבלאט היה בתחילה פרו-סורי, אך לאט לאט החל להתנגד להם. רוב התמיכה שלו היא מאזור מגוריו בהרי השוף. **סמיר ג'עג'ע** – מנהיג הכוחות הלבנוניים, מפלגה נוצרית מארונית. במלחמת האזרחים הלבנונית היו הכוחות הלבנוניים הגוף אשר איגד את המיליציות הנוצריות תחת הנהגתו של בשיר ג'מיל, נגד כוחות המשאל והפלסטינים. ג'עג'ע היה בן בריתה של ישראל. הוא נכלא באשמת ביצוע פשעי מלחמה בזמן מלחמת האזרחים. כאשר שוחרר חזר להנהיג את הכוחות הלבנוניים.

² **מישל עון** – גנרל לבנוני אשר היה בעברו מפקד הצבא. היה אויבה המושבע של סוריה, וכתוצאה ממאבקו בה נאלץ לצאת לגלות ארוכה. הוא חזר בשנת 2005 עם שאיפה מוצהרת להיות הנשיא הבא של לבנון. נראה שעון יעשה כל דבר על מנת להגיע לארמון הנשיאות בבעבדא. הוא חבר אל הכוחות התומכים בסוריה ובראשם חזבאללה.

³ בחודש מאי 2008 ניסתה ממשלת לבנון להצר את צעדי חזבאללה. היא יצאה נגד רשת תקשורת פנימית שהקים הארגון, ונגד שליטת הארגון באבטחת שדה התעופה הלבנוני בבירות. בתגובה, השתלט חזבאללה על מערב בירות וחלקים מצפון לבנון. בעימותים שפרצו בין תומכי הממשלה ומתנגדיה נהרגו כ-80 לבנונים. המשבר בלבנון הסתיים בהסכם דוחה, אשר הוביל לבחירתו של מישל סלימאן לנשיאות לבנון.

מהתוצר המקומי הגולמי בשנת 2007 ל-19 אחוזים בשנת 2008.

* סיוע חוץ – על רקע המדיניות התקציבית הזהירה, פחתו גם הצרכים הפלסטיניים לסיוע חיצוני. הסכום הדרוש למימון הגרעון השוטף בתקציב הפלסטיני בשנת 2009 מוערך בכ-1.2 מיליארד דולר לעומת 1.8 מיליארד דולר בשנת 2008. סכום זה איננו כולל את הסיוע הדרוש להשקעות בפיתוח העומד על 500 מיליון דולר ואת הסיוע הדרוש לשיקום עזה, המוערך בכ-600 מיליון דולר. יצוין כי ב-2008 הסיוע החיצוני לתקציב (1.8 מיליארד דולר) היה גבוה יותר מכפי שתוכנן וגבוה בהרבה מהסיוע ב-2007 (כ-1 מיליארד דולר).

הערכות לגבי עתיד הכלכלה הפלסטינית

"קרן המטבע" גורסת כי בתנאים אופטימאליים בהם הרשות הפלסטינית, ממשלת ישראל והמדינות התורמות עומדות בהתחייבויותיהן לשיפור המצב הכלכלי, עשוי המשק הפלסטיני להשיג צמיחה מואצת בשנים הקרובות שתגיע ל-5 אחוזים ב-2009, 6.5 אחוזים ב-2010 ו-7.5 אחוזים ב-2011. ברור עם זאת, שמימוש תחזית זו מוטל בספק נוכח המצב המדיני והביטחוני המורכב. אמנם השיקולים הכלכליים זוכים לחשיבות גוברת בעיני החמאס משעה שלקחה על עצמה גם אחריות לניהול רצועת עזה, אולם משקלם היחסי מוסיף להיות נמוך בעיניה בהשוואה לשיקולים מדיניים ולמחויבותה להמשיך במאבק בישראל. לפיכך, סביר שתימשך המגמה של העמקת הפערים בין יהודה ושומרון לבין רצועת עזה.

ציונית פתאל-קופרווסר*

* ציונית פתאל-קופרווסר היא דוקטורנטית במחלקה ללימודי המזה"ת בבר אילן, מתמחה בחברה וכלכלה פלסטינית.

בשנת 1992 ועד הבחירות לפרלמנט בשנת 2005, הן התנהלו בצל האריה הסורי.

בנוסף לכך, העניק הסכם "דוחה" לאופוזיציה ה-8 במרס את האפשרות להטיל וטו על החלטות הממשלה. לא נראה שמחנה ה-8 במרס יסכים לוותר על זכות זו אם יפסיד בבחירות. נציגים ממחנה זה הכריזו לאחרונה שאם ינצחו בבחירות, יעניקו למפסידים – ה-14 במרס את זכות הוטו על החלטות הממשלה. על אף שבמחנה ה-14 במרס ישנם חברים שיעים, לא נראה שמחנה זה יוכל למשול כראוי מבלי לשתף בממשלה את החזבאללה ואת אמל. אי שיתופם של גורמים אלו, יצטייר כחלוקה לא שווה של עוגת השלטון.

יש הרואים בהצבעה בבחירות, בחירה בין סוברניות לבנוניות לבין סוברניות חוץ-לבנוניות כלומר איראנית וסורית. אחרים מחשיבים זאת כבחירה בין חזרה לחיים נורמאליים של שיקום ההרסות והתפתחות כלכלית וחברתית, לבין המשך המצב הקיים בו משמשת לבנון זירה למאבקי אחרים. אך האם בחירות אלו ישנו את המציאות הלבנונית? לעת עתה נראה שלא. נראה שעד שלא יניחו הלבנונים על השולחן את הנושאים הבערים באמת – חוסר השוויון בתוך החברה הלבנונית, חלוקת הכוח בצורה הוגנת יותר, פירוק חזבאללה מנשקו והחזרת השליטה הביטחונית לידי רשויות המדינה – מתוך רצון כן ואמיתי לפתור אותם, הרי שתוצאות הבחירות לא ישנו דבר.

מטבע הדברים ישראל מודאגת מהתעצמותו של חזבאללה בזירה הפוליטית, הלבנונית והערבית. מעצר תא החזבאללה במצרים ממחיש את גודל החוצפה (ואף האומץ) של הארגון. עם זאת יש לזכור שלבנון איננה רק חזבאללה. קיימים בה כוחות אחרים, אשר לא נבדלו ימסרו את

כעת חוזרים שני הצדדים אל הזירה הפרלמנטארית, כאשר ב-7 ביוני ייערכו הבחירות לפרלמנט הלבנוני. לבנון מגיעה אל מערכת בחירות זו כאשר היא מפולגת, מותשת ומוחלשת. אירועי הדמים בחודש מאי הובילו לחתימה על "הסכם דוחה" אשר היה אמור להשיב את החיים הפוליטיים למסלולם. בהסכם, החליטו הצדדים על בחירתו של הגנרל מישל סלימאן לנשיא לבנון, ועל הקמת ממשלת אחדות לאומית. אך למעשה מאז החתימה על ההסכם, לבנון משותקת. מחנה ה-8 במרס ניסה בחסות סוריה, לרומם את מעמדו של מישל עון על פני הנשיא הנבחר מישל סלימאן. בנוסף, הקמת ממשלת האחדות אינה יוצאת לפועל.

דגל חזבאללה מול דגל לבנון.⁴

הבחירות לפרלמנט אמורות לבטא את רצון האזרחים המצביעים. עם זאת, נראה שבבחירות אלו, בנוסף לאזרחי לבנון, "יתמודדו" גם הסורים והאיראנים יחד עם ה-8 במרס מצד אחד, וערב הסעודית ומדינות המערב יחד עם ה-14 במרס מצד שני. אין זו הפעם הראשונה בה מעורבים גורמי חוץ בענייניה הפנימיים של לבנון. המדינות השכנות התערבו פעמים רבות בבחירות בלבנון, והחל מהבחירות לפרלמנט

⁴ התמונה לקוחה מתוך:

<http://electronicintifada.net/v2/article9138.shtml>

השלטון לידי חזבאללה. כמו כן, לא סביר שמדינות האזור יתירו את הפיכתה של לבנון למדינה אסלאמית. הדבר נוגע במיוחד לסוריה, המעוניינת שלבנון תישאר חלשה, כנועה וסרה למרותה. סוריה לא היססה להתערב במלחמת האזרחים לטובת אלו אשר רצו לשמר את שיטת המשטר הקיימת, ובלבד שלא יקום בלבנון משטר רדיקלי.

דני נאור*

הצטרפו לרשת החברתית החדשה העוסקת בענייני המזרח התיכון:

Saha Amma

הרשת מיועדת לאנשים המתעניינים במזרח התיכון ובעולם האסלאם.

[/http://sahaamma.ning.com](http://sahaamma.ning.com)

* דני נאור הוא דוקטורנט במחלקה ללימודי המזה"ת בבר אילן. הוא מתמחה בפוליטיקה הלבנונית וביחסי לבנון-סוריה.

Mazat.Com

פורום הרצאות לסטודנטים לתארים מתקדמים

**הפקולטה למדעי היהדות
המחלקה ללימודי המזרח התיכון
אוניברסיטת בר-אילן**

**מתכבד להזמין את הציבור הרחב למפגש החמישי של הפורום שיתקיים
אי"ה ביום שני ה-25 במאי 2009 באולם "בק".**

לוח הזמנים:

**13:45 – 14:15 – התכנסות וכיבוד קל
14:15 – 14:30 – דברי ברכה מאת ד"ר זאב מגן ראש המחלקה.
14:30 – 14:40 – דברי ברכה מאת פרופ' מיכאל מ' לסקר מייסד הפורום
מטעם סגל המרצים במחלקה
14:40 – 14:50 – דברי ברכה מאת נציג הסטודנטים.**

המרצים ונושאי ההרצאות

**14:50 – 15:25 – יורי טפר – המחלקה למדעי המדינה, אוניברסיטת בר-
אילן. "מפסיפס לשברים: מפגעי המערכות הפוליטיות כגורמים
למלחמות האזרחים ביוגוסלביה ולבנון".**

**15:25 – 16:00 – ד"ר אבי טל, המחלקה לערבית, אוניברסיטת בר-אילן.
"רבי תנחום הירושלמי, 'רבי אברהם אבן עזרא של המזרח' - האמנם?"**

16:00 – 16:15 – הפסקה.

**16:15 – 16:50 – דפנה שרף-דוידוביץ', המחלקה ללימודי המזרח התיכון,
אוניברסיטת בן-גוריון בנגב. "הארמונות האימפריאליים וההתפתחות
האורבאנית של איסטנבול 1856 – 1898".**

**16:50 – 17:25 – דותן גורן, המחלקה לגיאוגרפיה וסביבה, אוניברסיטת
בר-אילן. "פרשת אדמות יז בעבר-הירדן המזרחי".**

17:25 – 17:35 – דברי סיכום: פרופ' מיכאל מ' לסקר.